Ólafur Ásgeirsson

Indledning till konferensen

Herra forseti Íslands Kære nordiske kollegaer

”Before the year is starting we are always dreaming of a better year, but this time I must say I never had so much stress between the years and at the beginning of a new year. I am afraid that each new year will grow worse in this respect. I remember at the beginning of my archival work at the end of the sixties these were silent and pleasant times to work and to be an archivist..”

Disse ord skrev min ven og kollega i et julebrev omkring nytår, og det var temmelig klare og snedige betragtninger over, hvordan arkiverne har flyttet sig ind i hverdagens centrifuge og med en fart, som står over for kommunikationsteknologiens nye love. Dermed kommer offentligheden tættere på arkiverne, end man kunne have forestillet sig. Faglig assistance og rådgivning til specialister og embedsmænd står nu i skyggen af arkivernes position i forhold til offentligheden. Man stiller spørgsmål à la hvad arkiverne betyder for menneskerettighederne, hvad arkivarernes og arkivernes position er for så vidt angår bevaringen af historien eller samtidens hukommelse, hvad enten der er tale om offentlige eller private instanser.

Disse nordiske arkivdage, der nu bliver holdt for 20. gang, er helliget disse ændringer og deres påvirkning af arkivernes arbejde. Selvfølgelig arbejder man i arkiverne stadig ud fra det gamle idégrundlag, men nye krav af teknologisk, politisk, etisk og videnskabelig karakter vil føre opgaver med en ny, tidligere ukendt, hastighed med sig. For et årti siden kunne vi sidde og vente på 30 år gamle arkiver og være bekymrede for papirmængden. Vi er selvfølgelig stadig i denne situation og vil langt ud i fremtiden gøre os den slags bekymringer. Men nu har e-government trådt dens første skridt med alle dens bekvemmeligheder for de fleste, og sandsynligvis vil krav om tilgængelighed til de dokumenter være ensbetydende med kortere og kortere afleveringsfrister. Ligesom man kan forvente i lyset af en mere gennemsigtig forvaltning. Globaliseringen har knyttet arkiver i hele verden tættere til hinanden. I stedet for at læse om arkiver, der ligger langt væk, kan man på et øjeblik besøge dem hjemme i sin egen stue. Og i fremtiden bliver der uden tvivl stillet krav om, at man skal kunne bladre i arkivalierne hjemme i stuen. Det vil de fleste historikere faktisk, hvis de kunne slippe afsted med at tage arkivalierne med hjem.

Her på konferencen vil vi få mere at vide om denne arkivernes ændrede position og om forvaltningens ændrede position set i lyset af den digitale forvaltning.
Vi vil på seminarerne stifte bekendtskab med mange spændende opgaver, som arkiverne beskæftiger sig med og som knytter sig til en almindelig arbejdsdag – jeg forventer, at folk vil kunne tage hjem med inspiration og mange forskellige nye ideer til de enkelte interesseområder. Vi vil også høre nyt om arkivernes evigheds-projekter, selv om det tager tid for os at få vigtige opgaver bragt på banen.

Jeg vil bruge denne lejlighed til at takke indlægsholderne for at give sig tid til at formidle deres viden til os her. Jeg vil også takke alle, som har arbejdet med at forberede seminarerne. Dette arbejde har vi lagt i hænderne på seminarielederne, som de er vant til. Således burde konferencegæsterne kunne få et indblik i forskelle og ligheder mellem arkiverne i nabolandene, som mødes her i dag.

Ólafur Ásgeirsson

Indledning till konferensen

Jeg vil lægge stor vægt på, at en konference ikke er noget værd uden konferencegæsternes, jeres, deltagelse i diskussioner og meningsudvekslinger. Alt arbejde af denne slags er vigtigt, men man får mest ud af det, hvis deltagelsen er livlig. Nogle har lettere ved det end andre, og jeg vil bede jer huske på, at nogle af os, ligesom ham, der taler her, ikke taler på sit modersmål, og under disse omstændigheder siger man det, man kan, og ikke nødvendigvis det, man ville sige. I, der er så heldige at kunne tale jeres nuancerede og detaljerige sprog, gør jer umage med at tale så klart, at vi alle kan få gavn af diskussionerne.

Det er mig en særlig stor glæde at have den mulighed for at stå i spidsen for de nordiske arkivdage for anden gang i min karriere i Islands Nationalarkiv. Nu 16 års erfaringer rigere og taknemmelig for det, som jeg har lært af jer og for en helt speciel omgangstone og venlighed. Hovedformålet med de nordiske arkivdage er at binde stærke bånd mellem arkivarerne i Norden, og dette sammenhold har skabt en flot nordisk position i den store verden.

På finsk betyder ordet runo visedigtning, digtning og forbinder på én gang den fællesnordiske kultur, ikke mindst vores, som bor på denne ø, hvor vi har beskæftiget os med litteratur og ristet den med runer for at kunne huske den i godt 1100 år. Med disse ord binder vi også de sprog sammen, som bliver i talt i det østlige Finland og her i det vestlige Island. Jeg behøver næppe at understrege, hvor dybt og hvor vidt omkring, disse fællesnordiske rødder ligger. Et samarbejde og bofællesskab som det, der eksisterer mellem de nordiske lande, finder man ikke noget andet sted i verden – og det vækker stor opmærksomhed og af og til misundelse andre steder i verden.

Det fællesnordiske grundlag, som blev skabt i litterære værker af for eksempel Snorri Sturlason og Saxo er et så stærkt, kulturelt fundament, at der næppe kan peges på noget, der i tilsvarende grad forener lande, selv om folk vil bo i mere end én stat. Det gjorde vi i virkeligheden alle i skæbnetimen, da Kalmar-unionen blev grundlagt, hvor vi endda havde det samme flag. Da Kalmar-unionen var blevet grundlagt, var dét, man anså for at have den største nyhedsværdi heroppe i Island, historien om den første islænding, der var død af druk.

Ikke mindst er det nordiske samarbejde interessant og vigtigt, idet det er den brede offentlighed græsrodsorganisationer, ja, folket selv, der står for det.

Vi har en lang erfaring med, at politiske grænser ikke på nogen måde hindrer dette særlige samarbejde. Det er langt mere effektivt, mere udbredt og baseret på langt mere velvilje end noget, som udelukkende er styret af offentlige myndigheder.

Vi trenger han
som vidt ferdes
heime er livet lett
til spott blir alle
som ingenting vet
og kommer blant kloke folk.

Velkommen til Reykjavik